

Sesijas dokuments

B9-0199/2022

5.4.2022

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos paziņojumu

saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. punktu

par stāvokli Afganistānā, jo īpaši stāvokli sieviešu tiesību jomā (2022/2571(RSP))

Michael Gahler, Željana Zovko, Rasa Juknevičienė, Frances Fitzgerald, David McAllister, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Agnès Evren, David Lega, Ewa Kopacz, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Aušra Maldeikienė, Tom Vandenkendelaere, Isabel Wiseler-Lima
PPE grupas vārdā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par stāvokli Afganistānā, jo īpaši sieviešu tiesību stāvokli (2022/2571(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Afganistānu,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtus,
- ņemot vērā ANO Drošības Padomes rezolūcijas Nr. 1368 (2001. gads), Nr. 1373 (2001. gads), Nr. 2210 (2015. gads), Nr. 2344 (2017. gads), Nr. 2513 (2020. gads) un Nr. 2593 (2021. gads),
- ņemot vērā 2016. gada 2. oktobra ES un Afganistānas Kopējo turpmāko virzību migrācijas jautājumos,
- ņemot vērā 2017. gada 18. februāra Sadarbības nolīgumu par partnerību un attīstību starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Afganistānas Islāma Republiku, no otras puses¹,
- ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2017. gada 24. jūlija kopīgo paziņojumu „Elementi ES stratēģijai attiecībā uz Afganistānu” (JOIN(2017)0031),
- ņemot vērā to, ka 2021. gada 30. augustā tika pabeigta ASV bruņoto spēku izvešana no Afganistānas,
- ņemot vērā talibu 2021. gada 7. septembra paziņojumu par Afganistānas pagaidu valdības izveidi,
- ņemot vērā ANO starptautisko līdzekļu devēju konferenci par Afganistānu, kas notika Ženēvā 2021. gada 13. un 14. septembrī,
- ņemot vērā Padomes 2021. gada 15. septembra secinājumus par Afganistānu,
- ņemot vērā Afganistānas sieviešu dienu augsta līmeņa konferenci, kas notika Eiropas Parlamentā 2022. gada 1. un 2. februārī,
- ņemot vērā ANO 2022. gada 17. marta Rezolūciju Nr. 2626 (2022. gads) par stāvokli Afganistānā, ar kuru uz vienu gadu tika pagarinātas ANO palīdzības misijas Afganistānā pilnvaras,
- ņemot vērā Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2022. gada 28. marta paziņojumu ES vārdā, kurā aicināts Afganistānā nekavējoties no jauna atvērt vidusskolas meitenēm,

¹ OV L 67, 14.3.2017., 3. lpp.

- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
 - ņemot vērā 1979. gada Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā talibu režīma valdīšanas laikā 20. gadsimta 90. gados Afganistāna bija nozīmīgākā patvēruma vieta un operatīvais štābs starptautiskām teroristu organizācijām, jo īpaši tīklam „Al Qaeda”, kas ir atbildīgs par daudziem barbariskiem pret civiliedzīvotājiem vērstiem teroristu uzbrukumiem Āzijā, Āfrikā, Austrālijā, Eiropā un ASV un par asiņaināko teroristu uzbrukumu cilvēces vēsturē — 2001. gada 11. septembra teroraktu Amerikas Savienotajās Valstīs, kurā tika nogalināti gandrīz 3000 cilvēku no vairāk nekā 90 valstīm;
 - B. tā kā sakarā ar barbarisko uzbrukumu Amerikas Savienotajām Valstīm pirms 20 gadiem tika pieņemta ANO Drošības padomes rezolūcija Nr. 1368 (2001. gads) un šajā gadā sākās ASV vadītā intervence Afganistānā, kuras rezultātā tika gāzts talibu režīms un sagrauta tīkla „Al Qaeda” un citas globālas džihādistu organizācijas, un novājināta to ietekme, bet tagad šis panāktais progress ir ļoti apdraudēts;
 - C. tā kā NATO un sabiedroto valstu klātbūtne Afganistānā ir pastāvējusi kopš talibu režīma krišanas 2001. gadā; tā kā 2021. gada aprīlī — pēc trīs gadus ilgušām sarunām ar talibiem — ASV paziņoja par karaspēka izvešanu, kas tiks pabeigta līdz 2021. gada 11. septembrim; tā kā NATO un sabiedroto karaspēka izvešana tika pabeigta 2021. gada augustā;
 - D. tā kā pēc tam talibi strauji ienāca valdības kontrolētajā teritorijā; tā kā Afganistānas armija un drošības spēki nespēja nodrošināt efektīvu aizsardzību un prezidents *Ashraf Ghani* aizbēga no valsts; tā kā talibi pēc tam pilnībā pārņēma valsti savā kontrolē un atjaunoja Afganistānas Islāma Emirātu;
 - E. tā kā talibi paziņoja par to, ka 2021. gada 7. septembrī Talibu vadības padomes vadītāja *Muhammad Hassan Akhund* vadībā tiks izveidota vienīgi pagaidu valdība, kuras sastāvā būs tikai vīrieši; tā kā, veidojot talibu pagaidu valdību, tika lauzti talibu dotais solījums par iekļaujošu valdību;
 - F. tā kā tika likvidēta Sieviešu lietu ministrija; tā kā talibi ir ierobežojuši sieviešu līdzdalību vadošos amatos Afganistānā, vajā sievietes līderes, amatpersonas un aktīvistus un ir izkliedējuši sieviešu tiesību protestus; tā kā sieviešu aktivitātes sabiedriskajā dzīvē vairs nepastāv, apdraudot sasniegumus sieviešu tiesību jomā, kas panākti laikposmā no 2001. līdz 2021. gadam;
 - G. tā kā ES atbalsta Afganistānas sieviešu līderu foruma izveidi kā pirmo soli, lai nodrošinātu strukturētu un nepārtrauktu platformu Afganistānas sievietēm ar dažādu izcelsmi, kuras mērķis ir veicināt iekļaujošu dialogu starp Afganistānas sievietēm no dažādām nozarēm, lai nodrošinātu, ka viņu viedoklis ir daļa no nacionālā dialoga par Afganistānu un tiek nodots talibu *de facto* valdībai un plašākai starptautiskajai sabiedrībai;
 - H. tā kā talibi ir uz nenoteiktu laiku pagarinājuši aizliegumu meitenēm, kas vecākas par 12

gadiem (6. klase), turpināt mācības; tā kā tas liedz vidusskolas līmeņa izglītību vairāk nekā vienam miljonam afgāņu meiteņu un ir visu bērnu pamattiesību uz izglītību pārkāpums, kā noteikts Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā;

- I. tā kā talibu valdības ieviestā jaunā politika ir būtiski ietekmējusi sieviešu spēju pelnīt iztiku, vēl vairāk grūžot viņas nabadzībā, īpaši smagi ietekmējot daudzas sievietes, kuras ir māsaimniecības galvas; tā kā tas palielina risku, ka sievietes tiek ekspluatētas, un padara viņas neaizsargātas pret cilvēku tirdzniecību piespiedu laulību, seksuālas izmantošanas un piespiedu darba nolūkā;
- J. tā kā kopš talibu īstenotās varas pārņemšanas valstī reliģijas brīvības apstākļi ir ievērojami pasliktinājušies un tā kā talibi ir iebiedējuši reliģisko minoritāšu kopienu locekļus, kā arī draudējuši tiem un vērsušies pret viņiem, un veikuši teroristu uzbrukumus;
- K. tā kā ārpus valsts turētie *Da Afghanistan Bank* (Afganistānas centrālās bankas) aktīvi joprojām tiek iesaldēti un spēkā ir ekonomiskas sankcijas; tā kā ekonomikai un banku nozarei ir nepieciešama atdzīvināšana; tā kā vispārējā ekonomiskā situācija joprojām ir nestabila un Afganistāna ir viena no valstīm pasaulē, kas visvairāk atkarīga no palīdzības; tā kā Afganistāna pašlaik saskaras ar vislielāko sausums vairāku gadu desmitu laikā;
- L. tā kā 2021. gada novembrī Dohā, Katarā Eiropas Savienība rīkoja klātienē dialogu ar talibiem; tā kā 2022. gada sākumā ES humanitāros nolūkos atjaunoja atlikušo fizisko klātbūtni Afganistānā, kā arī lai uzraudzītu humanitāro situāciju; tā kā ES atgriešanās Kabulā nenozīmē talibanu režīma atzīšanu;
- M. tā kā Eiropas Savienība ir uzsākusi projektus 268,3 miljonu EUR vērtībā, kas vērsti uz izglītības saglabāšanu, iztikas līdzekļu saglabāšanu un sabiedrības veselības aizsardzību, tostarp bēgļiem, migrantiem un iekšzemē pārvietotām personām, un tā kā šis finansējums tiek novirzīts ar ANO aģentūru starpniecību; tā kā ES attīstības palīdzība joprojām ir apturēta;
- N. tā kā ANO Palīdzības misija Afganistānā, kas ir galvenā starptautiskā pārstāvniecība uz vietas, koncentrēsies uz vairākām svarīgām darbībām, tostarp humānās palīdzības sniegšanas koordinēšanu, pirmās nepieciešamības preču piegādi, informēšanas pasākumu veikšanu, vietējo biroju nodrošināšanu dialogiem starp Afganistānas ieinteresētajām personām un starptautisko sabiedrību, labas pārvaldības, tiesiskuma un cilvēktiesību veicināšanu un dzimumu līdztiesības atbalstīšanu un veicināšanu;
- O. tā kā situācija cilvēktiesību jomā joprojām ir smaga; tā kā pastāvīgi nerimst ziņojumi par represijām pret kādreizējām valdības amatpersonām, tūlītēju nāvessoda izpildi un bijušo drošības spēku darbinieku piespiedu pazušanu, kas ir pretrunā pasludinātajai amnestijai; tā kā turpinās uzbrukumi un iebiedēšana pret minoritāšu grupu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem; tā kā bērnu laulību skaits ir palielinājies ne tikai lauku apvidos, bet arī pilsētās, lai atrisinātu ekonomiskos jautājumus vai atjaunotu ģimenes saites;
- P. tā kā ANO ir izteikusi aicinājumu piešķirt 4,4 miljardus USD, lai apmierinātu afgāņu pamatvajadzības un novērstu badu, slimības, nepietiekamu uzturu, nāvi un

pārvietošanu; tā kā ir vajadzīgi vēl 3,6 miljardi ASV dolāru, lai atbalstītu būtiskas sociālās programmas; tā kā ANO ir aprēķinājusi, ka līdz 2022. gada vidum 97 % iedzīvotāju varētu nonākt nabadzībā, un norādīja, ka 2021. gada septembrī nabadzības līmenis bija 72 %;

- Q. tā kā ir pieejami ticami ziņojumi, kuros brīdināts, ka Afganistāna atkal kļūst par drošu patvērumu teroristu grupējumiem; tā kā Afganistānā pašlaik darbojas daudzas organizācijas, kas starptautiski atzītas par teroristu grupējumiem, tostarp „Al-Qaeda”, Uzbekistānas Islāma kustība, “Katibat Imam al-Bukhari” un Turkestānas Islāma partija, un tiek uzskatīts, ka daudzas no tām pastiprina kaujinieku vervēšanu Afganistānā, un šo organizāciju skaits pieaug; tā kā ISIS-K kontrolē daļu teritoriju Afganistānas austrumos un, šķiet, saņem finansiālu atbalstu no grupējuma locekļiem Sīrijā un Irākā; tā kā talibu ideoloģiskās un politiskās saites ar tādām globālām džihādistu organizācijām kā „Al-Qaeda” joprojām ir spēcīgas, un ir paredzams, ka laika gaitā tās tikai pastiprināsies;
1. pauž nožēlu par talibu īstenoto vardarbīgo Afganistānas pārņemšanu un atsakās atzīt to pašreizējo valdību; pauž nopietnas bažas par Afganistānas nākotni, jo Afganistānas tautai ir liegtas pamattiesības un brīvības, kas viņiem ir bijušas iepriekšējo 20 gadu laikā;
 2. atgādina, ka ES pieeja Afganistānai, kopš talibi tur pārņēma varu, ir balstīta uz pieciem pamatprincipiem: visu ārvalstnieku un afgāņu izceļošanu no valsts, kas to vēlas, cilvēktiesību ievērošanu, humānās palīdzības operāciju īstenošanu, neļaujot Afganistānai kļūt par pamatu terorisma uzņemšanai vai eksportēšanai, un iekļaujošas un reprezentatīvas valdības izveidi;
 3. secina, ka deviņus mēnešus pēc tam, kad talibi pārņēma varu, visas bažas, ko starptautiskā sabiedrība pauda talibiem, diemžēl ir piepildījušās un nav izpildīti vadošajos principos iekļautie kritēriji; pauž nožēlu par to, ka divās iepriekšējās desmitgadēs demokrātiskās Afganistānas sasniegumi ir mazinājušies;
 4. pauž dziļas bažas par nepārtraukto humanitāro, ekonomisko un migrācijas krīzi Afganistānā; pauž dziļas bažas par cilvēktiesību situācijas pasliktināšanos Afganistānā un nestabilo drošības situāciju valstī;
 5. uzsver bēdīgu faktu, ka nekur sievietes un meiteņu tiesības nav ierobežotas tādā mērā, kā tas ir Afganistānā; pauž nožēlu par to, ka talibi ir iznīcinājuši iepriekšējo 20 gadu laikā gūtos ieguvumus sievietes un meiteņu tiesību jomā; atzinīgi vērtē ES principiālo nostāju, ka jebkāda turpmākā attīstības palīdzība Afganistānai cita starpā būs atkarīga no starptautiskā normatīvā un tiesiskā cilvēktiesību regulējuma, tostarp sievietes un meiteņu tiesību, ievērošanas;
 6. nosoda sievietes dzimumorgānu kropļošanu un ar dzimumu saistītu vardarbību un diskrimināciju, kā arī bērnu laulību izplatīšanos; pauž cerību, ka uzmanība tiks pievērsta augsta riska grupām, piemēram, parlamenta deputātēm, žurnālistēm, tiesnesēm un pētniecēm;
 7. aicina Komisiju un dalībvalstis uzņemties atbildību par afgāņu sievietēm un meklēt viņām ātrus risinājumus, kas ietver humāno atbalstu un palīdzību, iespēju nodrošināšanu, lai viņas varētu paust savu viedokli Afganistānā un starptautiskā

mērogā, kā arī neierobežotu piekļuvi veselības aprūpei un higiēnas pamatpakalpojumiem; uzsver, ka jautājumi par sieviešu politisko līdzdalību, analfabētisma izskaušanu un izglītības un ekonomisko līdzekļu pieejamības nodrošināšanu meitenēm un sievietēm joprojām ir ES politikas attiecībā uz Afganistānu pamatpīlārs;

8. pauž nožēlu par talibu lēmumu uz nenoteiktu laiku pagarināt aizliegumu meitenēm, kas vecākas par 12 gadiem (6. klase), turpināt mācības; uzsver, ka izglītība ir ikviena cilvēka pamattiesības; uzsver, ka talibu aizliegums sievietēm iesaistīties profesionālā darbībā ir tīšs mēģinājums novērst viņu jēgpilnu lomu sabiedrībā;
9. kategoriski nosoda talibu valdības ieviesto politiku, kas ierobežo sieviešu un meiteņu pamattiesības un vajadzības, piemēram, viņu spēju strādāt un iespējas ceļot valstī vai ārpus tās bez vīriešu dzimuma radnieka pavadības; prasa nekavējoties izbeigt šādu politiku;
10. prasa garantēt, ka ES finansējums izglītībai tiks piešķirts tikai tām provincēm vai rajoniem, kuros sievietēm un meitenēm nav liegts apmeklēt skolu; uzsver, ka jomās, kurās sievietes un meitenes ir izslēgtas no skolas, iepriekš piešķirtie līdzekļi ir jāpārdaļa grupām, kas strādā, lai aizsargātu sieviešu un meiteņu tiesības Afganistānā, tostarp tām, kas nodrošina alternatīvas izglītības iespējas meitenēm, kurām ir aizliegts apmeklēt skolu;
11. nosoda visas represijas pret cilvēktiesību aizstāvjiem, tostarp tiem, kas aizstāv sieviešu un meiteņu tiesības, un cer, ka ES diplomātiskie centieni aizsargās protestētājus un citus tiesību aizstāvjus, vienlaikus mudinot talibus pārtraukt tiesību pārkāpšanu; aicina Afganistānu nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus cilvēktiesību aizstāvjus, sievietes protestētājas, pārliecības dēļ ieslodzītos, žurnālistus, akadēmisko aprindu pārstāvjus un bijušos valdības un drošības darbiniekus, kas aizturēti un notiesāti tikai par vārda brīvības un miermīlīgas pulcēšanās tiesību izmantošanu;
12. pauž nosodījumu par to, ka arvien biežāk tiek ziņots par kristiešu, hazareju un citu minoritāšu slepkavībām, aizskaršanu un iebiedēšanu, kā arī par to, ka kristiešu un hazareju kopiena vajāšanas dēļ šobrīd izjūk; uzsver, ka vienmēr ir jāgarantē un jāaizsargā reliģijas un pārliecības brīvība;
13. uzsver, ka ir jādara viss iespējamais, lai sniegtu humāno palīdzību neaizsargātām Afganistānas sabiedrības grupām nediskriminējošā veidā saskaņā ar visiem starptautiskajiem noteikumiem un standartiem;
14. uzstāj, ka talibiem ir jāpilda savas saistības terorisma apkarošanas jomā, tostarp jānovērš tas, ka tīkls „Al Qaeda”, *Da'esh*, *ISIS-K* un citi teroristu grupējumi un personas izmanto Afganistānas teritoriju, lai apdraudētu vai pārkāptu kādas citas valsts drošību, un jāliedz uzturēšanās iespējas šādu grupējumu dalībniekiem, neļaujot viņiem veikt vervēšanu, apmācīšanu vai līdzekļu vākšanu; pauž bažas par to, ka šīs saistības netiek pildītas;
15. mudina visus attiecīgos partnerus pastiprināt centienus iznīcināt visus teroristu finansēšanas tīklus, tostarp šajā nolūkā izbeigt *hawala* naudas pārvedumu tīklu un starptautisko ziedojumu izmantošanu šim mērķim, lai apkarotu radikalizāciju,

ekstrēmismu un vervēšanas instrumentus, uz kuriem afgāņu teroristu organizācijas turpina paļauties;

16. ņem vērā atjaunoto Eiropas Savienības klātbūtni uz vietas Kabulā, lai koordinētu humāno palīdzību un uzraudzītu humanitāro situāciju; stingri uzsver, ka tas nenozīmē, ka ES atzīst talibu režīmu;
17. atzīst, ka pašreizējā situācija Afganistānā neveicina reģiona stabilitāti; uzsver, ka tagad lielāka atbildība par situāciju Afganistānā gulstas uz kaimiņvalstīm un reģionālajām lielvarām, kurām ir jānovērš jebkāda nestabilitātes izplatīšanās ārpus šīs valsts robežām; atkārtoti apstiprina, ka ES šajā sakarībā ir jāstiprina sadarbība ar Vidusāzijas valstīm, jo īpaši Uzbekistānu un Tadžikistānu; uzsver svarīgo un, iespējams, konstruktīvo lomu, kāda Ķīnai un Pakistānai var būt reģionālās stabilitātes veicināšanā un droša patvēruma liegšanā ekstrēmistu un teroristu grupējumiem no Afganistānas;
18. atkārtoti aicina izveidot reprezentatīvu un vēlētu valdību, kurā varētu jēgpilni piedalīties sievietes un minoritāšu grupas, tādējādi atspoguļojot valsts atšķirīgo etnisko un kultūras izcelsmi; atgādina, ka Afganistānas ilgtermiņa attīstība būs atkarīga no pārskatbildības, labas pārvaldības, ilgtspējīgas cilvēka drošības garantēšanas, tostarp nabadzības samazināšanas un darbvietu radīšanas, piekļuves sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem, izglītības un pamatbrīvību un cilvēktiesību aizsardzības;
19. pauž bažas par to, ka pašreizējais Krievijas agresīvais karš pret Ukrainu varētu vēl vairāk veicināt pārtikas trūkumu un nepietiekamu uzturu, jo tas varētu izraisīt ievērojamu graudu trūkumu;
20. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Eiropas Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, ES īpašajam sūtnim Afganistānā, dalībvalstu parlamentiem un ASV Kongresam.